

پامچال اولین پیام آور رسیدن بهار

پامچال ، پیام آور رسیدن بهار ، مشخصات گیاه پامچال ، نیازهای اکولوژیکی پامچال ، برداشت پامچال ، پامچال اولین پیام آور رسیدن بهار

● مشخصات گیاه:

پامچال گیاهی است علفی چند ساله و متعلق به تیره پامچال (Primulaceae) که منشاء آن اروپای مرکزی و آسیا گزارش شده است و بطور وحشی در جنگل ها و بیشه زارها می روید. پامچال دارای ریزومی استوانه ای به رنگ قهوه ای تیره به طول ۱۰ سانتی متر بوده و ضخامت آن ۰.۵ سانتی متر می باشد. در قسمت فوقانی ریزوم اثر برگ ها و ساقه هایی که در سال های قبل منشعب شده اند مشاهده می شود. از اندامهای مذکور ریشه هایی به رنگ زرد یا خاکستری به طول ۲۰ تا ۲۵ سانتی متر و به ضخامت ۱ میلی متر منشعب می گردند. برگ ها تخم مرغی شکل و دنداندارند و به صورت طوقه در پای ساقه قرار می گیرند که مستقیماً از قسمت فوقانی ریشه منشعب شده اند. نوک برگ ها بدون زاویه و کم و بیش منحنی شکل است. سطح برگ ها برجسته و مواج به نظر می رسد. برگ های جوان کمی خمیده هستند. طول برگ ها متفاوت است و به شرایط اقلیمی محل رویش گیاه بستگی دارد (بین ۶ تا ۱۰ سانتی متر) و پهنای آن ۲.۵ تا ۳ سانتی متر است. این برگ ها محتوی ۲٪ ساپونین ، ۱٪ ویتامین ث است. گل های پامچال در انتهای ساقه هایی به نام هامپ قرار دارد که طول آن بین ۱۰ تا ۳۰ سانتی متر است و به صورت وارونه قرار می گیرد. هامپ فاقد انشعاب ها یا هرگونه برگ می باشد. گل ها به شکل فنجان کمی پهن دارای گلبرگ هایی به رنگ زرد یا نارنجی اند. این گل ها در فصل بهار بین ماههای فروردین - اردیبهشت تشکیل می شوند. گل ها حاوی مقدیر کمی اسانس ساپونین و ترکیبات فلاونوئیدی است. میوه از نوع کپسول بوده و محتوی بذرهایی کوچکی به رنگ قهوه ای تیره است. وزن هزار دانه ۱ تا ۱.۴ گرم است. ریشه محتوی ۵ تا ۱۰٪ ساپونین با ساختمان تری ترین است که شامل فنیل گلیکوزیدهایی نظیر پری ورین و پری مولاورین و همچنین حاوی مقادیر فراوانی اسید پری مولیک می باشد.

● نیازهای اکولوژیکی:

پامچال خاک های قلیایی را ترجیح می دهد و در خاک های حاوی مقادیر فراوان ترکیبات کلسیم به خوبی رشد می کند. این گیاه می تواند خشکی را تا مدت محدودی تحمل کند.

● تکثیر گیاه:

کاشت و تکثیر این گیاه به وسیله ی بذر و به طریق رویشی انجام می گیرد. تکثیر بوسیله بذر: اگرچه تکثیر پامچال از طریق بذر امکان پذیر است ولی روش مناسبی نیست زیرا رشد و نمو گیاهان به کندی صورت می گیرد به طوری که پس از سه سال می توان ریشه ها را برداشت نمود. تکثیر رویشی: تکثیر رویشی از طریق تقسیم بوته انجام می شود و اوایل بهار زمان مناسبی برای تکثیر پامچال است. پس از خارج کردن گیاهان ۲ تا ۳ ساله از خاک هر یک را به چند بوته تقسیم و آنها را در ردیف هایی به فاصله ی ۴۰ سانتی متر کشت می کنند. فاصله ی دو بوته روی ردیف ۲۰ سانتی متر مناسب است. گیاهانی که به طریق رویشی تکثیر می شوند رشد و نمو مناسبی دارند و پائیز سال بعد می توان آنها را (اعم از ریشه ساقه یا گل) برداشت کرد.

● برداشت محصول :

اوایل بهار قبل از رویش گیاهان و همچنین در فصل پائیز ریشه ها محتوی حداکثر مقدار ماده موثره می باشند لذا در هر دو زمان یاد شده می توان آنها را برداشت کرد. اگرچه در بعضی از کشورها از آغاز گلدهی ریشه را برداشت می کنند ولی بهترین زمان برداشت ریشه پائیز می باشد. پس از برداشت ریشه ها را کاملاً شسته و تمیز می کنند و سپس در دمای ۴۰ تا ۴۵ درجه خشک می نمایند. گلها پس از برداشت باید بلافاصله خشک شوند.

تاخیر در خشک کردن گل ها باعث تغییر رنگ و کاهش مواد موثره آن می شود. از آنجایی که برگ ها خاصیت دارویی دارند می توان آنها را به لحاظ داشتن ویتامین ها و ساپونین ها مورد استفاده قرار داد.

دمای مناسب برای خشک کردن برگ ها ۷۰ تا ۸۰ درجه سانتی گراد است. در این دما بدون هیچ گونه آسیبی به مواد موثره برگ ها می توان آنها را خشک نمود. زمان مناسب برای جمع آوری گلها هنگامی است که کاملاً باز شده باشند. گل ها را باید بدون کاسبرگ ها برداشت نمود. معمولاً از هر ۳ تا ۳.۵ کیلوگرم ریشه ی تازه و ۶ تا ۷ کیلوگرم گل و ۵ کیلوگرم برگ پس از خشک شدن یک کیلوگرم از هریک حاصل می شود.
